

Gäller för: Endoskopimottagning NÄL

Innehållsansvar: Mikael Olsson, (miko1), Överläkare

Godkänd av: Monica Olsson, (monol25), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-05-13

Giltig till: 2027-05-13

Argonplasmadiatermi vid endoskopi

Förändringar sedan föregående version

Numera finns endast en modell av diatermiapparater, har därför tagit bort följande rubriker och efterföljande text. Utrustning och programval för Erbe V 300 (den äldre apparaten).

Bakgrund och syfte

För diatermi utan ArgonplasmaCoagulation APC se PM ”Diatermi vid endoskopi”.

Handhavande vid APC behandling

Kranen på gasflaskan i plåtskåpet under diatermienheten skall vridas på/av före respektive efter användning.

OBS! De förinställda värdena i diatermiprogrammen visas i displayen först efter att engångskabeln anslutits (apparaten känner först av att rätt tillbehör anslutits).

Engångsdiatermi-prober för endoskopi användes (mars 2021: pris 1750 kr)

Om otillräcklig effekt uppnås ökas inställningen för **vävnadseffekt**.

Blå pedal användes.

Gul pedal och ”cut”funktion är inaktiverade i endoskopiprogrammen för APC.

Idealt avstånd mellan kateterspets o slemhinna: ca 5 mm.

Gas-diatermistrålen devierar i sidled då katetern hålles tangentiellt mot slemhinnan; man kan således bränna åt sidan.

Neuromuskulär stimulering av muskulatur kan utlösas av diatermin, särskilt vid användning i cekum, det upplevs av patienten som obehagliga ryckningar. Om detta uppstår kan vävnadseffekten minskas i diatermiprogrammet, man kan också ändra koagulationsinställningen från ”pulsed” till ”forced”.

Viktigt att tänka på!

- Gas insuffleras vid diatermi: måste hela tiden evakueras. Kan vid koloskopi (grov arbetskanal) göras kontinuerligt med katetern inne. Vid gastroskopi är arbetskanalen i standardinstrument trängre, katetern kan behöva tas upp upprepat för att exsufflera gas.
- Om kateterspetsen trycks mot slemhinnan finns risk för submucosalt gasutträde med emfysem i vävnaden. Kateterspetsen skall ligga fritt från slemhinnan.
- Det yttersta svarta tvärgående strecket på proben skall vara synligt vid koagulation, man undviker då diatermiskador på arbetskanalen
- Vid APC i kolon krävs full laxering med god effekt. Större mängd kvarvarande feces med gasbildande bakterier ger explosionsrisk!

APC vid strålningsproctit

APC för strålningsproctit har varit kontroversiellt då det ju ger ytterligare vävnadsskada och rapporterats om risker för perforation, fistelbildningar till bl a uretra mm. Enligt nyare studier anges dock APC ha låg komplikationsfrekvens och ha bra effekt på blödningsproblemen.

Att tänka på vid APC för strålningsproctit:

- APC skall bara göras vid anemiserande blödning, inte vid endast synligt blod i avföringen
- Försiktighet distalt i rektum, undvik sista 2 cm mot linea dentata
- Full och lyckad laxabonlaxering krävs, annars explosionsrisk i tarmen vid mkt kvarvarande feces (att tänka på även vid annan APC vid dålig laxering!)

- Spraya ej över stora ytor utan sikta punktvis på enskilda blödande kärl
- Vid upprepad terapi föreslås 4 v intervall

Aktuell guideline från ASGE ang strålningsproctit:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S001651071931661X?via%3Dihub>

Finns även riktlinjer på Uptodate.

Programval för Erbe VIO 3 (numera har vi endast denna modell av diatermiapparat)

Följande program med anpassade standardinställningar är aktuella för användning med APC:

APC Angiodysplasi

Används för koagulation av angiodysplasier i tarmslemhinna utom i höger kolon och duodenum

APC Högerkolon

Används för koagulation av angiodysplasier i höger kolon och i duodenum. Kan även användas som komplementerande behandling av sårkanter efter polypektomi

APC tunntarm

Används för koagulation av punktformiga angiodysplasier i tunntarmen nedan duodenum

APC Blödning

Används för att stilla blödning, främst anpassat för blödning i ventrikeln. Undermeny ”liten blödning” och ”stor blödning” kan väljas

APC Strålningsproctit

Kontroversiell metod att behandla blödande strålproctit, leder till ytterligare vävnadsskada. Komplikationsrisker. Skall endast användas i utvalda fall efter föregående terapikonferens.

APC Tumörreduktion

Reducerar tumörvolym i palliativa sammanhang

APC stent

Används för rensning av igenväxta stentar

APC GAVE

Inställning anpassad för koagulering av vaskulära ektasier i ventrikeln (som ju är avsevärt mer tjockväggig än kolon).

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Endoskopimottagning NÄL

Innehållsansvar: Mikael Olsson, (mikol1), Överläkare

Godkänd av: Monica Olsson, (monol25), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10068-1061594200-11

Version: 23.0

Giltig från: 2025-05-13

Giltig till: 2027-05-13